

УДК 65. 016. 7

Т. В. ІВАНОВА, аспірантка, НТУУ «КПІ», Київ

ВНУТРІШНІ ФАКТОРИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЗДАТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ДО ПРОВЕДЕННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

В статті виявлено та проаналізовано основні фактори, які впливають на здатність машинобудівних підприємств до проведення заходів з реструктуризації.

Ключові слова: внутрішні фактори, діяльність машинобудівних підприємств, заходи з реструктуризації, ефективність управління реструктуризацією.

Вступ. Для ефективного управління підприємствами необхідно створювати механізми, які будуть дозволяти проводити постійно удосконалення діяльності підприємствами, задля того щоб вони мали змогу відповідати зовнішнім та внутрішнім умовам, які постійно змінюються.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженням тенденцій розвитку вітчизняних машинобудівних підприємств займаються такі науковці, як О. І. Амоша, Б. М. Данилишин, Н. А. Єфіменко, Д. М. Стеченко, Н. І. Шифріна та ін. Але аналіз та дослідження наявних публікацій вказують на те, що не всі аспекти діяльності машинобудівних підприємств вивчені в повному обсязі, що зумовлює актуальність проведення подальших досліджень.

Мета досліджень полягає у детальному аналізі внутрішніх факторів машинобудівних підприємств, які забезпечують здатність підприємства до проведення реструктуризації.

Результати досліджень. Провівши аналіз, ми виділили внутрішні фактори, які безпосередньо забезпечують можливість підприємств до проведення реструктуризаційних заходів на прикладі машинобудівних підприємств м. Києва, а саме: Державне підприємство «Антонов», Державна акціонерна холдингова компанія «АРТЕМ», Публічне акціонерне товариство «Науково-технічний комплекс «Електронприлад», Публічне акціонерне товариство «Київський завод «БУДМАШ», Публічне акціонерне товариство «Томак», Публічне акціонерне товариство «Київський завод по виготовленню технологічного обладнання для агропромислового комплексу» (ПАТ «ТОДАК»):

- 1) джерела фінансування підприємств;
- 2) рівень зносу основних засобів;
- 3) коефіцієнт оновлення основних засобів;
- 4) середня кількість працівників підприємства;
- 5) фонд оплати праці;
- 6) продуктивність праці.

Одним із факторів, які впливають на здатність підприємств до проведення реструктуризації є визначення джерел фінансування підприємств. Порівняльну характеристику власних та залучених коштів досліджуваних підприємств наведено на рис. 1.

Аналіз даних за 2011 р. свідчить про те, що тільки у ДП «Антонов», ДАХК «Артем» та ПАТ «ТОДАК» достатньо фінансових ресурсів для здійснення реструктуризаційних заходів, адже частка власних коштів на даних підприємствах складає більше 75%. Діяльність ПАТ «НТК «Електронприлад», ПАТ «КЗ «БУДМАШ» та ПАТ «Томак» значною мірою залежать від залучених коштів, оскільки їх частка складає більше 50% від загальної суми.

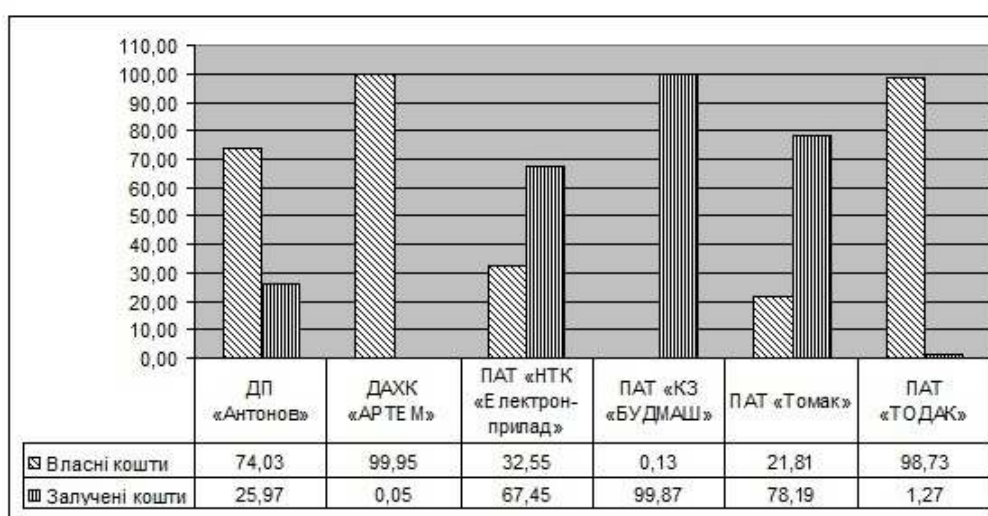

Рис. 1 – Структура джерел фінансування, у %*

*Джерело: складено автором на основі фінансової звітності аналізованих підприємств за 2011 р.

Також важливим фактором впливу на здатність підприємств до проведення реструктуризації є рівень зношеності основних засобів, оскільки від них залежать якість та вартість продукції, яку випускають підприємства.

Графічне представлення рівня зношеності основних фондів машинобудівних підприємств наведено на рис. 2.

На рис. 2 можна побачити, що надкритичний стан основних засобів присутній на ПАТ «НТК «Електронприлад», ПАТ «КЗ «БУДМАШ» та ПАТ «ТОДАК», що доводить необхідність проведення реструктуризаційних заходів на даному підприємстві. Рівень придатності основних засобів ДП «Антонов» у 2011 р. у порівнянні з 2009 р. знизився на 11,26%, що теж є доволі негативною тенденцією і свідчить про погіршення технічних характеристик засобів виробництва.

На ДАХК «Артем» спостерігається збільшення аналізованого фактору впливу з 42,43% у 2009 р. до 49,19 у 2011 р. Рівень зносу основних засобів на ПАТ «Томак» має тенденцію до збільшення, адже за період з 2009 р. до 2011 р. даний показник зріс на 8,88%, що теж негативно впливає на діяльність підприємства.

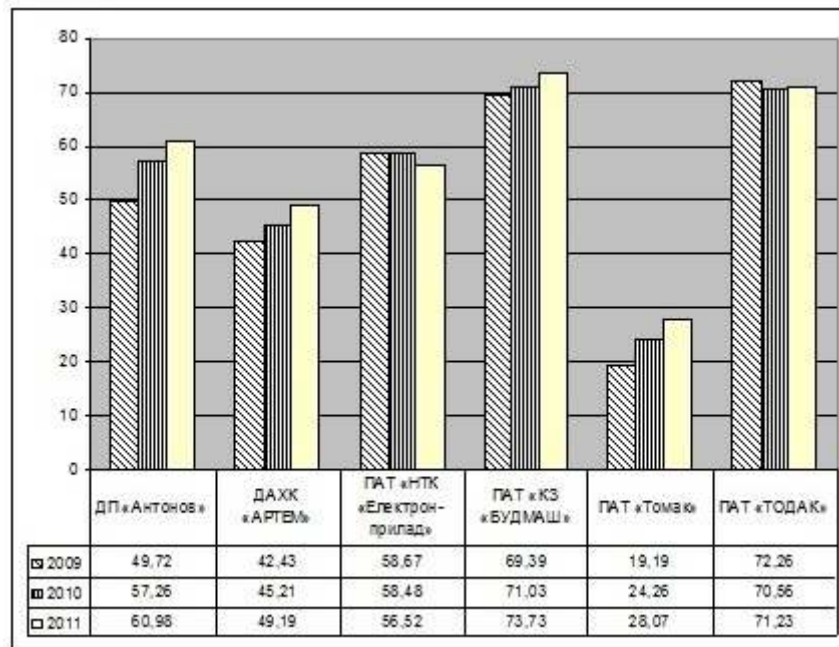

Рис. 2 – Рівень зносу основних засобів на підприємствах*

*Джерело: складено автором на основі фінансової звітності аналізованих підприємств за 2009-2011 рр.

Показник, що характеризує рівень забезпеченості підприємства основними засобами є фондоозброєність праці. Він також безпосередньо впливає на здатність машинобудівних підприємств до проведення заходів з реструктуризації.

На рис. 3 представлено графічно рівень забезпеченості основними засобами підприємств машинобудування.

Як бачимо, на майже всіх досліджуваних підприємствах показник фондоозброєності праці має тенденцію до зниження. Окрім ПАТ «ТОДАК», на якому він зріс на 10,79 у 2011 р. у порівнянні з 2009 р., та ПАТ «НТК «Електронприлад», на якому спостерігається тенденція до збільшення на 3,0 за період з 2009 р. по 2011 р. Найбільшу тенденцію до зниження даний показник має на ДП «Антонов», де він за період з 2009 р. до 2011 р. знизився на 28,0.

Для отримання інформації щодо ефективності використання основних засобів необхідно розрахувати показник фондовіддачі на досліджуваних підприєм-

ствах, що відображає суму виробленої продукції на одну гривню основних виробничих засобів (див. рис. 4).

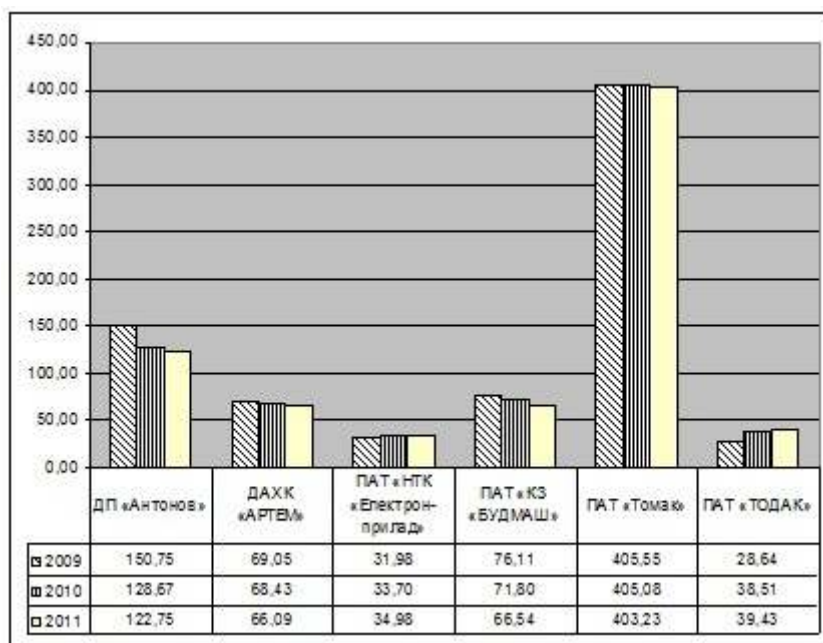

Рис. 3 – Показники фондоозброєність праці на досліджуваних підприємствах*

*Джерело: складено автором на основі опрацювання даних досліджуваних підприємств за 2009-2011 рр.

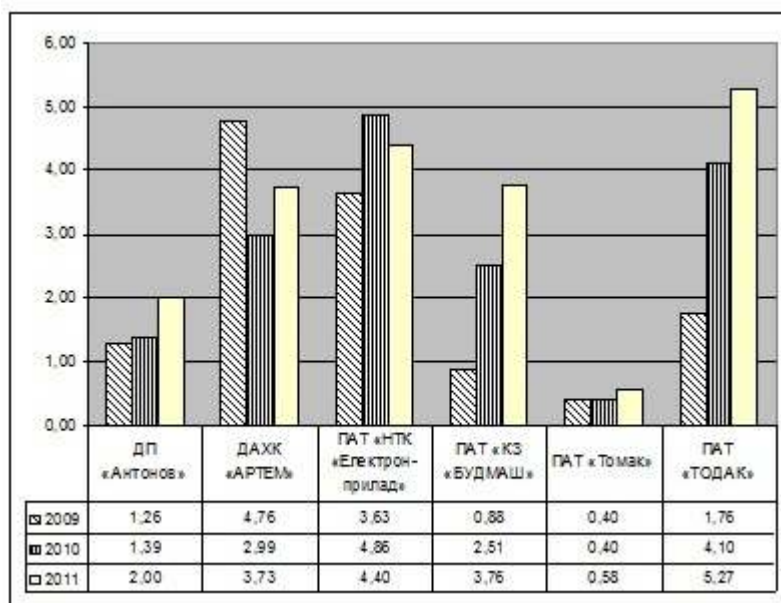

Рис. 4 – Показники фондовіддачі на досліджуваних машинобудівних підприємствах*

*Джерело: складено автором на основі опрацювання даних досліджуваних підприємств за 2009-2011 рр.

При проведенні аналізу, видно, що показник фондовіддачі на усіх досліджуваних підприємствах має тенденцію до збільшення.

Ще одним фактором, який впливає на здатність підприємств до проведення реструктуризації є коефіцієнт оновлення основних засобів (див. рис. 5).

Коефіцієнт оновлення основних засобів на ДП «Антонов» у 2010 році мав тенденцію до збільшення у порівнянні з 2009 р., однак у 2011 р. склав лише 5,58 в порівнянні з значення 6,53 у 2009 р. На ДАХК «АРТЕМ» даний коефіцієнт має тенденцію до зниження з 5,19 у 2009 р. до 2,14 у 2011 р. На ПАТ «Томак» коефіцієнт оновлення основних засобів також має тенденцію до зниження, оскільки у 2011 р. він склав лише 0,64 у порівнянні з 0,83 у 2009 р. На ПАТ «НТК «Електронприлад», ПАТ «КЗ «БУДМАШ» та ПАТ «ТОДАК» розрахований коефіцієнт поступово збільшувався протягом аналізованого періоду, що свідчить про досить позитивну тенденцію.

Також важливим фактором впливу на здатність вітчизняних підприємств до проведення реструктуризації є зміна кількості працівників на досліджуваних підприємствах, що представлена на рис. 6.

Як видно з рис. 6 на ДП «Антонов» кількість працівників з 2009 р. по 2011р. збільшилась на 756 чол. (на 4,6%). На ПАТ «НТК «Електронприлад» теж спостерігається тенденція до збільшення показника з 465 чол. у 2009 р. до 507 чол. у 2011 р. На ДАХК «АРТЕМ» середня кількість зменшилась на 63 чол., тобто на майже на 4%. На ПАТ «КЗ «БУДМАШ» кількість працівників залишилась стабільною – на рівні 35 чол. На ПАТ «Томак» цей показник має тенденцію до зниження, на 14 чол. (10,94%) у 2011 р. На ПАТ «ТОДАК» також зменшилась кількість працівників з 148 чол. у 2009 р. до 124 у 2011 р.

Наступним фактором впливу є фонд оплати праці на досліджуваних підприємствах. На рис. 7 відображено динаміку зміни фонду оплати праці на досліджуваних машинобудівних підприємствах.

Як бачимо майже на всіх підприємствах фонд оплати праці у 2011 р. у порівнянні з 2009 р. має тенденцію до збільшення: на ДП «Антонов» фонд оплати праці збільшився на 139022,00 тис. грн., тобто на 25,36%; на ДАХК «АРТЕМ» – на 19827,50 тис. грн. або на 36,94%; на ПАТ «НТК «Електронприлад» – на 13240,00 тис. грн. (на 64,18%); на ПАТ «Томак» – на 597,00 тис. грн. (на 14,43%); на ПАТ «ТОДАК» – на 3688,80 тис. грн. (на 79,78%). Тенденція до збільшення фонду оплати праці, яка склалась на досліджуваних підприємствах, свідчить про позитивні зміни у роботі даних підприємств. Тільки на ПАТ «КЗ «БУДМАШ»

спостерігається тенденція до зменшення досліджуваного показника у 2010 р., та невелике збільшення у 2011 р., що теж свідчить про позитивні тенденції.

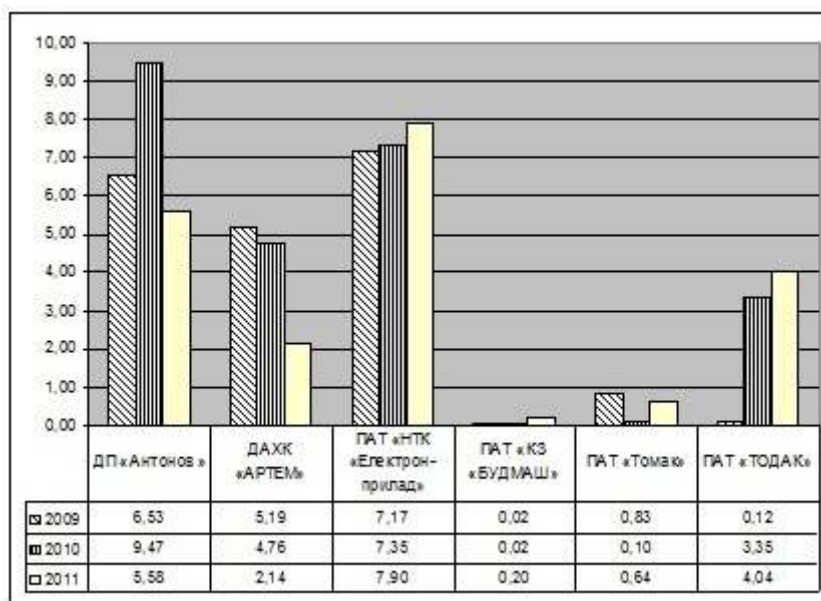

Рис. 5 – Динаміка зміни коефіцієнтів оновлення основних засобів на досліджуваних підприємствах*

*Джерело: складено автором на основі опрацювання даних досліджуваних підприємств за 2009-2011 рр.

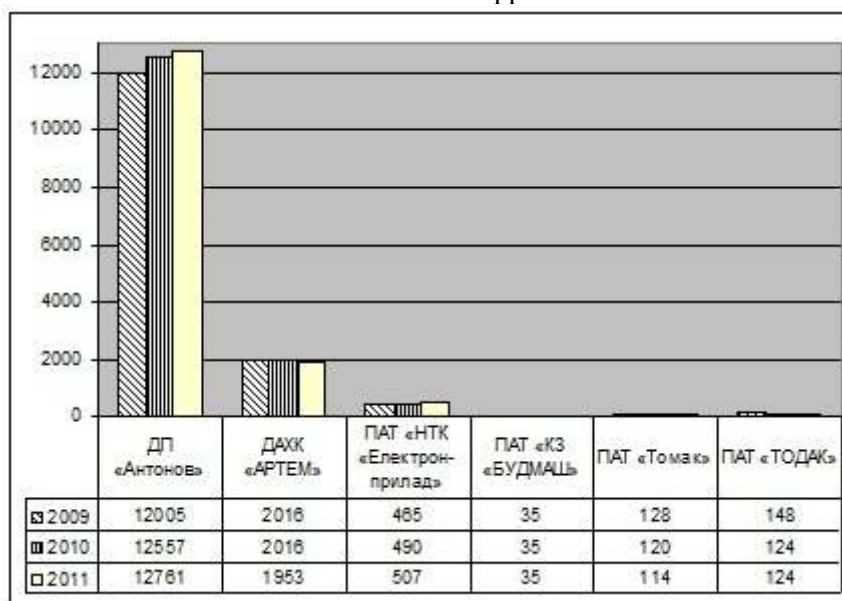

Рис. 6 – Зміна середньої кількості працівників на досліджуваних підприємствах*

*Джерело: складено автором на основі опрацювання даних досліджуваних підприємств за 2009-2011 рр.

Ще одним фактором, який впливає на здатність підприємств до проведення реструктуризації є показник продуктивності праці (див. рис. 8).

Продуктивність праці на ДП «Антонов» мала тенденцію до збільшення з 190,24 у 2009 р. до 245,3 у 2011 р., хоча у 2010 р. можна побачити незначне зменшення даного показника в порівнянні з 2009 р. Аналогічна ситуація простежується і на ПАТ «Томак».

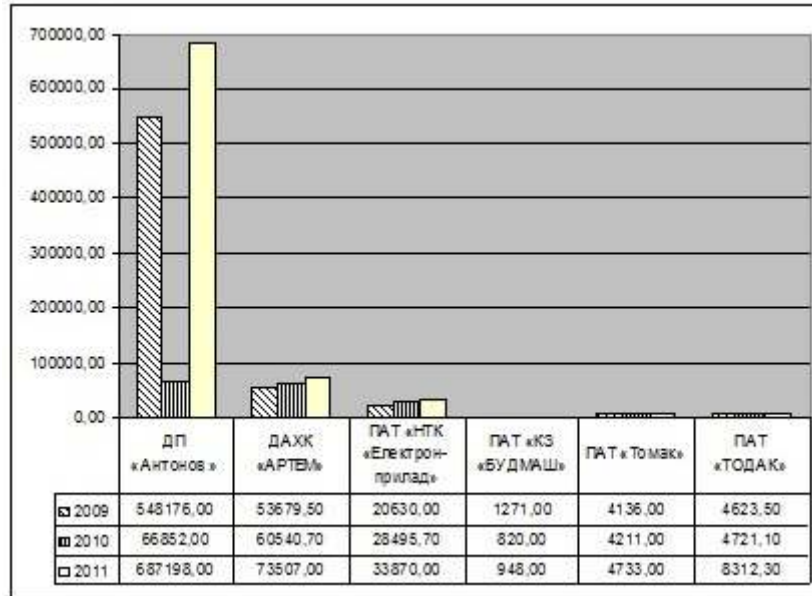

Рис. 7 – Зміна фонду оплати праці на підприємствах*

*Джерело: складено автором на основі опрацювання даних досліджуваних підприємств за 2009-2011 рр.

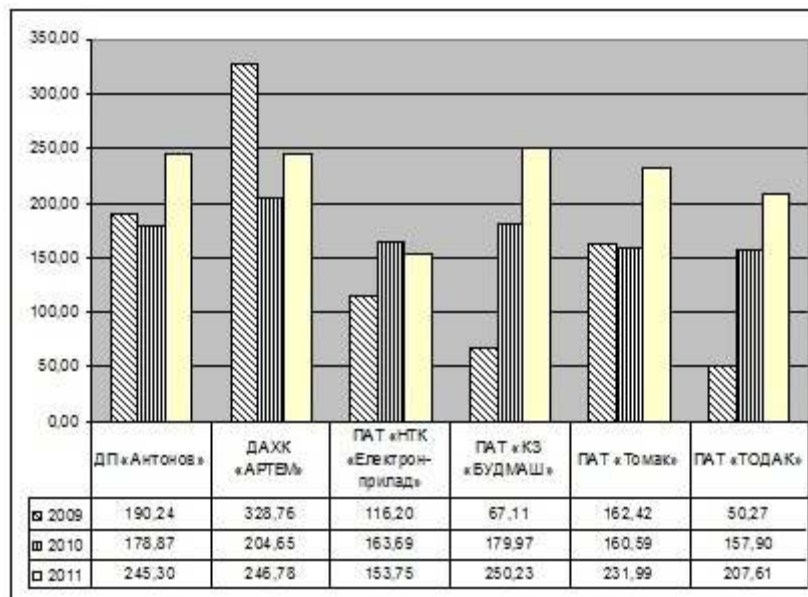

Рис. 8 – Динаміка зміни продуктивності праці на машинобудівних підприємствах*

*Джерело: складено автором на основі опрацювання даних досліджуваних підприємств за 2009-2011 рр.

НА ДАХК «Артем» показник має тенденцію до зниження, оскільки у 2011 р. склав лише 246,78 у порівнянні з 328,76 у 2009 р. НА ПАТ «НТК «Електронприлад» простежується тенденція до збільшення продуктивності праці з 116,20 у

2009 р. до 163,69 у 2010 р., та деяке зменшення до 153,57 у 2011р. На ПАТ «КЗ «БУДМАШ» та ПАТ «ТОДАК» спостерігається тенденція до збільшення протягом усього аналізованого періоду.

Висновки. Отже, на основі проведення дослідження діяльності машинобудівних підприємств, можна зробити висновок, що визначені фактори здійснюють вплив на здатність вітчизняних машинобудівних підприємств до проведення реструктуризаційних заходів.

Список літератури: 1. Амоша О. І. Концептуальні орієнтири промислової політики України (на середньострокову перспективу) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/EProm/2008_43/st_43_01.pdf. 2. Єфіменко Н. А. Проблеми сучасного етапу розвитку машинобудування [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VDU_ekon/2007_1/11.pdf. 3. Машинобудування в Україні: тенденції, проблеми, перспективи / [Н. В. Тарасова, І. С. Калініченко, В. А. Романенко та ін.] ; під заг. ред. чл. -кор. НАН України Б. М. Данилишина. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. – 308 с. 4. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Підручник. – К.: Вікар, 2006. – 396 с. 5. Шифріна Н. І. Стан та перспективи розвитку машинобудівного комплексу України / Н. І. Шифріна // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – с. 394-399.

Надійшла до редколегії 15. 10. 2012

УДК 65. 016. 7

Внутрішні фактори, які забезпечують здатність підприємства до проведення реструктуризаційних заходів / Іванова Т. В. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012 . – № 58(964). – С. 58–65. – Бібліогр.: 5 назв.

В статтю обнародовані і проаналізовані основні фактори, які впливають на здатність машинобудівних підприємств до проведення заходів по реструктуризації.

Ключевые слова: внутренние факторы, деятельность машиностроительных предприятий, мероприятия, по реструктуризации, эффективность управления реструктуризацией.

Factors which influence ability of machine-building enterprises to carrying out actions for restructuring are found and analyzed in article.

Keywords: internal factors, activity of machine-building enterprises, actions, on restructuring, management efficiency restructuring.

УДК 658.589''313''(477)

Л. А. КВЯТКОВСЬКА, канд. екон. наук, доц., Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського,

Л. Д. ВОРОБИЙОВА, канд. техн. наук, доц., Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського,

Ю. В. ВОЛКОВА, студентка, Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

В статті розглянуто особливості формування стратегії розвитку інноваційної діяльності українських підприємств за визначеними типами стратегії інноваційної діяльності. Визначені основні етапи інноваційної стратегії підприємства та критерії, що характеризують ефективність інноваційної діяльності підприємства.

Ключові слова: інноваційна діяльність, стратегічна поведінка, інноваційний потенціал підприємства, інноваційний процес.

© Л. А. Квятковська, Л. Д. Воробийова, Ю. В. Волкова, 2012